

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI

TULLIAISIA

Wienistä

PE / FRE / FRI
22 / 09 / 2023

19.00

HELSINGIN MUSIIKKITALO
MUSIKHUSET I HELSINGFORS
HELSINKI MUSIC CENTRE

**THEODOR
GUSCHLBAUER**

**HANNU
PERTTILÄ**

HELSINGFORS STADSORKESTER HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

Sinfonia nro 25 g-molli ”Pieni”

W.A. MOZART

Wolfgang Amadeus Mozartin (1756–1791) sävellysten sielunelämä jäi monelta osin mysteeriksi siitä huolimatta, että hänen kirjeenvaihtonsa on hyvin säilynyt ja teosluetteloon jääneet aukot on pystytty paikkaamaan. Sävellysten syntyajankohdat, esittäjät ja esityspaikat ovat tiedossa, saatuja rahasummiakin on voitu päätellä melko tarkasti, mutta teosten inspiraatiosta Mozart puhui vain harvoin, eikä hän sanallakaan paljastanut esimerkiksi syitä tiettyjen sävellajien valitsemiselle.

Tiedetään, että Mozart vältteli mollisävellajeja halki uransa: noin 27 pianokonsertosta vain kaksi on mollissa, samoin noin 23 jousikvartetton joukosta löytyy vain kaksi mollikvartettoa. Sinfonioita Mozart sävelsi yhteensä nelisenkymmentä, joista jälleen vain kaksi syntyi mollisävellajeihin. Ne tunnetaan yleisesti ”suurena g-mollina” (nro 40) ja ”pienenä g-mollina” (nro 25), mutta taustatiedot ovat tuskin edes hatarien spekulointien varassa.

Ilmeisin selitys tiettyjen sävellajien suosimiselle ja mollien välttämiseksi on käytännöllinen: Mozart ei jättänyt asioita sattuman varaan. Duuriin säveltäminen oli helpompaa, nopeampaa ja täten taloudellisempaa; hänen ystävänsä Joseph Haydninkin yli sadasta sinfoniasta vain kymmenisen syntyi mollisävellajeihin. Vaikka kiihkeä g-mollisinfonia (1773) tuskin siis symboloi itseään suurempaa ilmiötä, musiikillisesti se harppaa aivan eri sfääreihin kuin yksikään Mozartin edellisistä sinfoniaista ja osoittaa poikkeuksellista kypsyyttä vasta 17-vuotiaalta säveltäjältä.

Ensiosan esikuva lienee Haydnin g-mollisinfonia (nro 39), joka niin ikään perustuu voimakkaalle rytmiselle jännitteelle ja unisonossa esitellylle materiaalille. Keinuva toisen osa *Andante* laulaa jousten ja fagottien duettona. *Menuetin* kehystaitteet synkistelevät jälleen g-mollissa barokkimaisen ilmeikkäästi, mihin keskitaite vastaa puhaltimilla nyt duurissa, sovinnaisesti. *Finaali* palauttaa vahvat muistot ensiosan kiihkosta.

Konsertto oboelle ja jousiorkesterille a-molli

RALPH VAUGHAN WILLIAMS

Englantilainen Ralph Vaughan Williams (1872–1958) oli täysverinen kansallisromantikko; kiihkeämpi kuin Jean Sibelius Suomessa, Edvard Grieg Norjassa tai Antonín Dvořák Tšekissä. Hänen missionaan oli kehittää tunnistettava, nationalistinen sävelkieli, joka huokuisi täyttä englantilaisuutta niin hengessä, harmonioissa, melodioissa kuin mielikuvissa. Hän uskoi, että kansanmusiikin vaikutteita ei kuulunut piilotella väleihin ja rakoihin, vaan niitä oli pidettävä ylpeästi esillä.

Vaughan Williams imi vaikutteita englantilaisen musiikin esi-isiltä, kuten William Byrdiltä, Orlando Gibbonsilta ja Henri Purcellilta. Toinen inspiraationlähde oli maaseutujen vehreät nummet ja päättymättömät peltomaisemat. Melkein kaikissa hänen teoksissaan on jälkiä niistä sadoista kansanlauluista, joita hän oli keräillyt vuosisadan alussa ympäri maaseudun pikkukylä. Muutamaa poikkeusta lukuunottamatta Vaughan Williamsin musiikkia voikin kuvailla nostalgiseksi.

Konsertto oboelle ja jousiorkesterille (1944) syntyi Vaughan Williamsin lapsuuden kodissa Surreyssa, Lontoon liepeillä. Kun vain muutaman kymmenen kilometrin päässä pommit murjoivat pääkaupunkia, Vaughan Williams keskittyi säveltämiseen ja puutarhanhoitoon, eivätkä sodan kauheudet päässeet tunkeutumaan musiikkiin. Aivan kuin hän varta vasten välttelisi viittauksia kaikkialla ympäröivään todellisuuteen, täsmälleen kuin samoihin aikoihin syntyneessä viidennessä sinfoniassa. Teoksen kantaesitys tosin piti siirtää myöhemmäksi Lontoon pommitusten vuoksi.

Oboe on konserton kiistattomassa pääosassa lähes jatkuvalla, paimensävelmiä muistuttavalla melodioinnillaan. Ensiosan maltilliset orkesteriosuudet maalailevat yhtäläillä luonnon- kuin mielenmaisemia, joiden yhteinen nimittäjä on seesteisyys. Lyhyt toinen osa nostaa vaihdetta vain pykälän verran, kevyen ilmapaksi tanssiksi. Taas uuteen tempoon kohoava *Finaali* on scherzo, joka syntyi alunperin viidennen sinfonian välisosaksi. Hetkittäiset intohimon purskahdukset kutsuvat milloin valssin, milloin virtuosisten oboejuoksutusten pyörteisiin ja lopulliseen levon hetkeen.

Sinfonia nro 6 C-duuri ”Pieni”

FRANZ SCHUBERT

Franz Schubert (1797–1828) olisi halunnut tulla tunnetuksi sinfonikkona, turhaan. Kymmenet kamariteokset, sadat yksinlaulut ja pianokappaleet jyräsivät alleen kaikki hänen orkesteriteoksensa. Schubert oli toki aikansa suosituimpia marginaalisäveltäjiä, jonka sävellyskonsertit, ”Schubertiadit”, keräsivät kyllä vannoutuneita faneja, mutta suuren yleisön kiinnostus olisi vaatinut orkesterikentän laajaa hyväksyntää ja säännöllistä esitystoimintaa Wienin suurissa saleissa. ”En ole pelkkä laulusäveltäjä, kuten typerässä sanomalehdessä sanotaan ja kuten typerät ihmiset juoruilevat”, hän manasi.

Schubert ehti työskennellä yhteensä 13 sinfonian parissa, mutta vain seitsemän tuli täysin valmiiksi. Tunnetuin niistä jäi – paradoksaalisesti – kesken-eräiseksi, eikä yhtäkään Schubertin sinfonioista tiettävästi kuultu julkisessa konsertissa hänen elinaikanaan. Ensimmäinen sinfoniaesitys koettiin vasta pari viikkoa säveltäjän kuoleman jälkeen 14. joulukuuta 1828 Wienin Musiikinystävien seuran konsertissa. Alkuperäisen ohjelman mukainen ”Suuri” C-duuri-sinfonia (nykyään nro 7) kai osoittautui soittajille liian vaikeaksi, ja orkesteri päätyi esittämään ”Pienen” C-duuri sinfonian (1818) sen sijasta. Seuraavia Schubertin sinfoniakonsertteja saatiin odottaa vielä kymmeniä vuosia.

Sinfonia nro 6 C-duuri ”Pieni” ottaa ison harppauksen pois viiden edeltävän sinfonian kamarillisuudesta kohti laajennetun orkesterin ilmaisuvoimaa. Tästä syystä Schubert nimesi teoksen alunperin ”Suureksi”. Hengeltään se pitäytyy silti kevyen klassismin raameissa – johdannon alkupamauksissa kuuluvat Ludwig van Beethovenin painavat askeleet, mutta jatko hyppää häpeilemättä aikansa viihdemusiikin peräaaltoihin: toinen osa Andante keinuu kuin Joseph Haydnin hitaat osat ja laulaa kuin Gioachino Rossinin duetot; Schubertin oma laulullisuuskaan ei silti ole kaukana. Scherzon mallina lienee Beethovenin neljä vuotta aiemmin valmistuneen seitsemännen sinfonian kolmas osa. Finaalin aitoschubertilaiset sävellajiseikkailut raivaavat tyylilainaukset pysyvästi taka-alalle.

PAULO CELLO

VII

KANSAINVÄLINEN PAULON SELLOKILPAILU

1.–3.10. | Camerata, Helsinki

5.–6.10. | Lahden Sibeliustalo

9.–10.10. | Espoon kulttuurikeskus

11.–12.10. | Musiikkitalo, Helsinki

cellocompetitionpaulo.org

THEODOR GUSCHLBAUER

Kapellimestari Theodor Guschlbauer (s. 1939, Wien) on pitkällä urallaan johtanut yli sataa tunnettua orkesteria ja yli kahtatuhatta ooppera-, operetti- ja balettiesitystä eri puolilla maailmaa. Guschlbauer päätti monivuotisten orkesterikiinnityksiensä ajanjakson vuoteen 2001, mistä lähtien hän on toiminut yksinomaan vierailevana kapellimestarina.

Theodor Guschlbauer valmistui vuonna 1959 kotikaupunkinsa Wienin perinteikkäästä konservatoriosta, jossa hänen orkesterinjohdon opettajanaan toimi paikallisen musiikkielämän sielunakin tunnettu Hans Swarowsky. Guschlbauer jatkokouluttautui Salzburgin Mozarteumissa Lovro von Matačićin ja Herbert von Karajanin opissa ja oli yksi kuudesta opiskelijasta, jotka Karajan kymmenien ehdokkaiden joukosta valitsi mestarikurssilleen. ”Se oli varsinainen onnenpotku”, on Guschlbauer todennut.

Guschlbauerin uran ensimmäiset kiinnitykset olivat Wienin Volksoperissa ja Salzburgin valtionteatterissa, minkä jälkeen hän toimi useita vuosia kapellimestarina ja oopperanjohtajana Ranskan Lyonissa. Vuosina 1975–1983 Guschlbauer työskenteli Itävallan Linzissä taiteellisena johtajana ja orkesterinjohdajana ja 1983–1997 Ranskan Strasbourgissa filharmonisen orkesterin ylikapellimestarina ja Reinin kansallisoopperan taiteellisena johtajana. Saksalaisen Rheinland-Pfalzin valtionorkesterin taiteellisena johtajana Guschlbauer toimi vuosina 1997–2001.

Vuonna 2023 Theodor Guschlbauer kuuluu Strasbourgin konservatorion orkesterinjohdon opettajakuntaan, jossa hänen tehtäviinsä kuuluu aikuisopiskelijoiden ja tohtoriopiskelijoiden ohjaaminen.

Guschlbauerille on myönnetty muun muassa itävaltalainen tieteen ja taiteen kunniaristi, Ranskan kunnialegioonan ritarimerkki sekä Baselin Goethesäätiön Wolfgang Amadeus Mozart -palkinto.

Theodor Guschlbauer on haltioitunut Mozartin musiikista: ”Tarvittava arsenaali on koossa vasta sitten, kun Mozart sujuu moitteettomasti.”

THEODOR GUSCHLBAUER © BASTIEN PASCAL

HANNU PERTTILÄ © SAMI PERTTILÄ

HANNU PERTTILÄ

Soolo-oboisti Hannu Perttilä on toiminut Helsingin kaupunginorkesterin oboen äänenjohtajana vuodesta 2015 lähtien. Aikaisemmin hän on työskennellyt Radion sinfoniaorkesterissa, Tapiola Sinfoniettassa sekä Lappeenrannan kaupunginorkesterissa.

Perttilä on valmistunut Taideyliopiston Sibelius-Akatemiasta, jonka solistisella osastolla hänen opettajinaan toimivat Jouko Teikari ja Jorma Valjakka. Oboensoiton opintonsa hän aloitti kotikaupunkinsa Lappeenrannan musiikkiopistossa Timo Lehtosen ohjaamana. Merkittävänä vaikuttajana urallaan Perttilä pitää myös Helsingin kaupunginorkesterin oboen aikaisempaa äänenjohtajaa Aale Lindgreniä.

Perttilä on soittanut Ralph Vaughan Williamsin konserton oboelle ja orkesterille Lappeenrannan kaupunginorkesterin solistina muutama vuosi sitten. Vaikka Perttilän mielestä solistin ja orkesterin roolit konsertossa ovatkin melko perinteiset, ”solisti soittaa ja orkesteri säestää”, sisältää se hänen mukaansa myös vuoropuhelua, kamarimusiikillisia elementtejä ja silloin tällöin pientä kujeiluakin. Erityisesti häntä puhuttelee runsas pentatonisuus eli viisisävelisen sävelasteikon käyttö. Pentatonisuus muistuttaa illan solistia Etiopiasta, jossa hän on asunut lapsuudessaan ja jota hän pitää suorastaan toisena kotimaanaan: ”Etiopiassa kaikki musiikki on pentatonista”.

Hannu Perttilä on kertonut arvostansa täyteläistä, rohkean ilmaisuvoimaista ja iloisen valoisaa oboen soittoa. Vaughan Williamsin konserton soolo-osuuden Perttilä katsoo istuvan oboelle aivan täydellisesti. ”Monesti oboistit soittavat pienesti ja ujosti, mutta oboen soitto voi olla reilua ja rohkeaa”, Perttilä on sanonut. ”Soittamisen ilo on tärkeintä!”

HELSINGIN KAUPUNGINORKESTERI

Kun Robert Kajanus perusti orkesterin Helsinkiin kesällä vuonna 1882, hänen kunnianhimoinen suunnitelmansa oli kerätä kaupungin parhaat muusikot ja ulkomailta palkatut soittajat yhteen ja tarjota helsinkiläisille elämyksiä suurten säveltäjien mestariteoksista viikoittaisilla konserteilla 36 soittajan voimin.

Periaate huippumuusikoiden säännöllisestä orkesteritoiminnasta on pysynyt elinvoimaisena näihin päiviin saakka. 140 toimintavuotensa aikana Helsingin kaupunginorkesteri on kantaesittänyt valtaosan Jean Sibeliuksen sinfonisesta tuotannosta säveltäjän itsensä johdolla, ja jatkaa oman aikansa musiikin esittämistä tilaamalla teoksia sekä kansainvälisiltä että kotimaisilta säveltäjiltä. Vuosina 2019–2025 toteutettava tilaussävellysten sarja, kahdeltatoista nykysäveltäjältä tilatut Helsinki-variaatiot liittävätkin oman aikamme sävelet ennen vuonna 1945 sävellettyihin Helsinki-aiheisiin teoksiin.

Vuosittain yli 110.000 kuulijaa tavoittava, nykyisellään 102 muusikon vahvuinen Helsingin kaupunginorkesteri on kasvanut tärkeäksi osaksi helsinkiläisten kulttuurillista pääomaa. Kaupunginorkesterin työ koskettaa niitäkin, jotka syystä tai toisesta eivät pääse konsertteihin Musiikkitaloon. Kansainvälisten kiertueiden lisäksi orkesteri esiintyy erilaisissa kokoonpanoissa eri puolilla Helsinkiä sekä tarjoaa lapsille ja nuorille esiintymismahdollisuuksia ja tavoittaa erityisryhmiä monipuolisen yleisötyön kautta. Orkesteri on kutsunut nyt jo kolmatta kertaa kokonaisen ikäluokan – kaikki vuonna 2020 syntyneet helsinkiläislapset – nauttimaan musiikista perheineen seitsemän vuoden ajan orkesterin kummilapsina.

Verkossa sekä suorina että jälkilähetyksinä nähtävät HKO Screen -konsertit sekä taustoittavat haastattelut tuovat katsojan entistäkin lähemmäksi soivan taideteoksen syntyprosessia. Yhteistyö levy-yhtiö BISin kanssa tallentaa orkesterin tulkintoja huipputason äänityksinä kaikkien saataville ja pitkälle tulevaisuuteen.

Orkesterin ohjelmiston taiteellisesta suunnittelusta vastaa syksystä 2023 alkaen kolmihenkinen taiteellinen johtotiimi, jonka muodostavat ylikapellimestari, taiteellinen johtaja Jukka-Pekka Saraste, päävierailija ja toinen taiteellinen johtaja Pekka Kuusisto ja vuosittain vaihtuva residenssisäveltäjä, joka kaudella 23/24 on säveltäjä Anna Clyne.

LISÄÄ MUSIIKKIENERGIAA

PORKKANA KARKUTEILLÄ

Maria Itkonen, kapellimestari
Satu Sopanen, Martti Manninen,
Unto Nuora, Sofia Hilli, esiintyjät
Johanna Elovaara, ohjaus ja koreografia
Sanna Niemeläinen, käsikirjoitus

Ikäsuositus 2+

TO / THU

 28 / 09 / 2023

 18.30

SUURET SINFONIKOT

Adam Fischer, kapellimestari
Aurora Marthens, sopraano

Ludwig van Beethoven: Sinfonia nro 4
Gustav Mahler: Sinfonia nro 4

PE / FRE / FRI

 06 / 10 / 2023

 19.00

KANSAINVÄLINEN PAULON SELLOKILPAILU

Rumon Gamba, kapellimestari

KE / ONS / WED

 11 / 10 / 2023

 19.00

TO / THU

 12 / 10 / 2023

 19.00

REINHARDT & BAX

Ruth Reinhardt, kapellimestari
Alessio Bax, piano

Jennah Vainio: Sylvia's Lullaby (Helsinki Variations: ke.)
Edvard Grieg: Pianokonsertto, pianokonsert, Piano Concerto
Antonín Dvořák: Sinfonia nro 5

PE / FRE / FRI

 20 / 10 / 2023

 19.00

KIRKKAAT KLASSIKOT

Jane Glover, kapellimestari
Imogen Cooper, piano

Louise Farrenc: Alkusoitto nro 2
Wolfgang Amadeus Mozart:
Pianokonsertto nro 23
Ludwig van Beethoven: Sinfonia nro 6
"Pastoraalisinfonia"

KE / ONS / WED

 25 / 10 / 2023

 19.00

TO / THU

 26 / 10 / 2023

 19.00

YÖN TARINAT

Tianyi Lu, kapellimestari

Salina Fisher: Tupaia (ekS)
Nikolai Rimski-Korsakov: Šeherezade

PE / FRE / FRI

 03 / 11 / 2023

 13.00 *Matinea*

 19.00 *Klassinen tunti*

 TICKETMASTER: 6,50-48€

sis. palvelumaksun / inkl. serviceavgift / incl. service charge

W.A. MOZART

Symfoni nr 25 g-moll ”Lilla g-moll”

Wolfgang Amadeus Mozarts (1756–1791) brevväxling är väl bevarad, och det har varit möjligt att fylla tomma luckor i hans verkförteckning. Trots detta förblir det själsliv kompositionerna uttrycker till stora delar en gåta. Vi känner till när verken skrivits, vem som framfört dem och var. Det är också möjligt att räkna ut vilka arvoden Mozart fick för dem. Men han talade endast sällan om vad som inspirerat honom, och han sade inte ett ord om vad som exempelvis ligger bakom valet av vissa tonarter.

Vi vet att Mozart konsekvent höll sig borta från molltonarter: av hans ca 27 pianokonsalter går endast två i moll, och på motsvarande sätt går endast två av hans ca 23 stråkkvartetter i moll. Symfonier skrev han sammanlagt över fyrtio, och även i dem använder han moll endast två gånger. Dessa verk är kända som ”stora g-moll” (nr 40) och ”lilla g-moll” (nr 25). Vad som förklarar deras tillkomst kan man knappt spekulera om.

Den mest uppenbara förklaringen till att Mozart favoriserade vissa tonarter och undvek moll är hans pragmatism. Han lämnade inget åt slumpen: att använda durtonarter var lättare, snabbare och mera ekonomiskt. Till och med Mozarts vän Joseph Haydn använde molltonarter i endast ett tiotal av sina över hundra symfonier. Den lidelsefulla g-mollsymfonin (1773) torde därmed inte symbolisera något utöver sig själv. I jämförelse med Mozarts tidigare symfonier tar verket dock ett stort kliv in i nya musikaliska sfärer. Det uppvisar en osedvanligt mogenhet med tanke på att tonsättaren är endast 17 år gammal.

Den första satsen torde ha haft Haydns g-mollsymfoni (nr 39) som förebild: gemensamt är en laddad rytmik och ett material som presenteras i unisono. Den andra satsen är ett gungande Andante med en duett mellan stråkarna och fagotterna. Menuetten återvänder till g-moll. Musiken är dyster och barock men trion går konventionellt i dur. Finalen innehåller ekon av den första satsens sturm-und-drang.

www.helsinginkaupunginorkesteri.fi / helsinki.philharmonic@hel.fi

helsinkiphilharmonic

helsinkiphilharmonic

@HelsinkiPhil

HelsinkiPhilharmonic

RALPH VAUGHAN WILLIAMS

Konsert för oboe och stråkorkester a-moll

Ralph Vaughan Williams (1872–1958) var en fullblodig engelsk nationalromantiker, mera lidelsefull i sitt kall än Jean Sibelius i Finland, Edvard Grieg i Norge eller Antonín Dvořák i Böhmen. Vaughan-Williams mål var att forma ett nationalistiskt tonspråk som skulle uttrycka engelskhet i såväl anda och vision som i harmonik och melodik. Han trodde inte på att man skall dölja influenser från folkmusiken. Man skall tvärtom vara stolt över dem och använda dem.

Vaughan Williams tog intryck av den engelska musikens förfäder, bland annat William Byrd, Orlando Gibbons och Henry Purcell. Landsbygdens grönskande hedar och de oändliga åkerlandskapen utgjorde en annan inspirationskälla. I nästan alla av Vaughan Williams kompositioner finner man spår av de hundratals folksånger som han samlade in då han i början av århundradet vandrade runt på landsbygden. Med ett par undantag när kan hans musik alltså karaktäriseras som nostalgisk.

Vaughan Williams skrev *Konserten för oboe och stråkorkester* (1944) i sitt barndomshem i Surrey, nära London. Medan huvudstaden bombades endast tiotals kilometer längre bort distraherade sig tonsättaren med trädgårdsodling. Krigets fasor trängde inte in i hans musik, det var som han medvetet hållit borta alla hänvisningar till den omgivande verkligheten. Detta drag finner man i också den samtidigt skrivna femte symfonin. Oboekonsertens uruppförande måste uppskjutas på grund av bombningarna av London.

Oboen presenterar nästan konstant pastorala melodier och är konsertens uppenbara huvudperson. Den första satsens måttfulla orkesterinsatser målar upp fridfulla landskap av såväl yttre som inre art. Den korta andra satsen slår försiktigt in en ny växel i form av en lättsam, luftig dans. Finalen är ett scherzo som från början skulle bli en mellansats i den femte symfonin. Passionerade utbrott bjuder upp till vals och initierar virtuosa löpningar. Slutet är dock rofyllt.

FRANZ SCHUBERT

Symfoni nr 6 C-dur ”Lilla C-dur”

Franz Schubert (1797–1828) hade velat bli känd som symfoniker. Det blev inget av det; alla hans orkesterverk överskuggades av tiotalet kammarmusikverk och hundratals solosånger och pianostycken. Schubert var visserligen en av sin tids mest kända tonsättare ute i marginalen, och ”Schubertiaderna” drog till sig mängder av hans idoler. För att väcka den stora publikens intresse hade dock krävts att orkesterfältet tagit honom till sig och att man regelbundet framfört hans musik i Wiens stora konsertsalar. ”Till skillnad från vad idiotiska tidningar skriver och enfaldiga människor säger är jag inte endast en sångtonsättare”, rasade han.

Schubert hann arbeta på sammanlagt trettio symfonier men av dem blev endast sju helt färdiga. Hans mest kända symfoni är, paradoxalt nog, ofullbordad. Uppenbarligen framfördes inte en enda av Schuberts symfonier på en offentlig konsert medan tonsättaren ännu var vid liv. Det första symfoniframförandet ägde rum först ett par veckor efter Schuberts död. Föreningen Wiens Musikvänner skulle den 14.12.1825 framföra ”Den stora” C-dursymfonin (numera nr 7). Verket tycks dock ha varit för svårt för musikerna och därför framförde man istället ”Den lilla” C-dursymfonin (nr 6, 1818). Nya konserter med Schuberts symfonier ägde inte rum förrän tiotals år senare.

”Den lilla” C-dursymfonin tar ett avgörande kliv bort från de tidigare fem symfoniernas kammarmusikaliska profiler. Orkestern är nu stor, en av anledningarna till att Schubert från början kallade verket för ”Den stora”. Andan är dock lättsamt klassicistisk. Det går att höra Ludwig van Beethovens tunga fotsteg i inlednings knalleffekter, men fortsättningen hoppar helt ogenerat över till den samtida populärmusikens sfär. Den andra satsen kunde vara en av Joseph Haydns långsamma satser och sångbarheten, om än Schubertsk, påminner om Rossinis duetter. Scherzot torde ha haft Beethovens fyra år tidigare skrivna sjunde symfonins tredje sats som sin modell. I finalen, som sysslar med äktschubertska tonala upptäcktsfärder, överges alla stilillusioner för gott.

THEODOR GUSCHLBAUER

Theodor Guschlbauer (f. 1939, Wien) har dirigerat hundratals kända orkestrar samt opera-, operett- och balettföreställningar jorden runt. Han innehade flera fasta positioner fram till år 2001. Sedan dess har han arbetat som enbart gästdirigent.

Guschlbauer utbildades vid Wiens konservatorium där hans lärare i orkesterdirigering var det lokala musiklivets eldsjäl Hans

Swarowsky. Guschlbauer idkade fortsättningsstudier i Mozarteum i Salzburg under ledning av Lovro von Matačić och Herbert von Karajan. Han var en av sex kandidater som Karajan handplockade till sin mästartkurs. "Tala om ett lyckokast", har Guschlbauer sagt.

Guschlbauers första dirigentjänster var vid Volksoper Wien och Salzburger Landestheater. Därefter arbetade han i flera år som dirigent och operachef i Lyon. 1975-1983 var han konstnärlig ledare och dirigent i Linz, 1983-1987 Strasbourgs filharmonikers chefsdirigent och Opéra national du Rhins konstnärliga ledare. 1997-2001 arbetade han som Staatsfilharmonie Rheinland-Pfalz konstnärliga ledare.

År 2023 hörde Guschlbauer till Strasbourgs konservatoriums orkesteravdelnings lärarkår och undervisade vuxna elever och doktorander. Han har tilldelats bland annat Österreichisches Ehrenzeichen für Wissenschaft und Kunst, Franska hederslegionens förtjänsttecken och Goethe-stiftelsens Wolfgang Amadeus Mozart -pris.

Guschlbauer är en passionerad Mozartian och har konstaterat: "Den som är perfekt på Mozart klarar av vad som helst."

HANNU PERTILÄ

Hannu Perttilä har sedan år 2015 arbetat som stämledare för Helsingfors stadsorkesters oboegrupp. Tidigare har han arbetat i Radions symfoniorkester, Tapiola Sinfonietta och Villmanstrands stadsorkester.

Perttilä är utbildad från Konstuniversitetets Sibelius-Akademis solistiska avdelning. Hans lärare var Jouko Teikari och Jorma Valjakka. Perttilä inledde sina oboestudier vid sin hemstad Villmanstrands musikinstitut under ledning av Timo Lehtonen. Han vill också lyfta fram Aale Lindgren, den tidigare stämledaren för Helsingfors stadsorkesters oboegrupp, som en viktig förebild.

För ett par år sedan framförde Perttilä Vaughan Williams oboekonsert tillsammans med Villmanstrands stadsorkester. Även om han tycker att relationen mellan solist och orkester är rätt traditionell - "solisten spelar och orkestern ackompanjerar" - betonar han att verket också innehåller dialoger, kammarmusikaliska element och vissa lekfulla nyanser. Framförallt det rika bruket av femtonsskalan tilltalar honom eftersom det får honom att minnas Etiopien där han bodde som barn och ser som rentav sitt andra hemland: "I Etiopien är all musik pentatonisk".

Perttilä har sagt att han uppskattar ett fylligt, uttrycksfullt och glatt och ljust oboespel. Solopartiet i Vaughan Williams konsert menar han vara helt perfekt skrivet för instrumentet. "Många oboister spelar ofta tillbakahållet och blygt, men det går att spela också friskt och frimodigt. Spelglädjen är det allra viktigaste!"

HELSINGFORS STADSORKESTER

Då Robert Kajanus åren 1882 grundade en orkester i Helsingfors var hans ambition att föra samman stadens bästa musiker och anlita musiker från utomlands. Helsingforsare skulle varje vecka erbjudas unika upplevelser då 36 musiker samlas för att framföra mästerverk av de stora tonsättarna.

Principen att föra samman högklassiga musiker för en regelbunden orkesterverksamhet förblir livskraftig än idag. Under sina 140 verksamhetsår har Helsingfors stadsorkester uruppfört majoriteten av Jean Sibelius symfoniska produktion under tonsättarens egen ledning. Orkestern fortsätter att framföra sin egen tids musik i form av beställningar av såväl internationella som inhemska tonsättare. 2019-2025 förverkligas Helsingforsvariationer, en serie i vilken man beställer verk av 12 moderna tonsättare. Seriens beställningsverk förenar vår tids tonspråk med musikverk med ett Helsingfors-tema som är komponerade före år 1945.

Helsingfors stadsorkester består för närvarande av 102 musiker och når årligen över 110.000 lyssnare. Den har fått en viktig position som ett av Helsingfors-bornas kulturkapital. Stadsorkesterns arbete berör även dem som av orsak eller annan inte kan komma till konserterna i Musikhuset. Förutom att göra internationella turnéer uppträder orkestern i varierande sammansättningar runtom Helsingfors, erbjuder barn och ungdom möjlighet att uppträda, och når via sitt mångsidiga publikarbete olika specialgrupper. Orkestern har inviterat för tredje gången en hel åldersgrupp – alla i Helsingfors år 2020 födda barn – att bli orkesterns fadderbarn. I verksamheten får fadderbarnen med familj avnjuta musik i sju års tid.

HKO Screen -sändningarna visas på internet och består av konserten samt intervjuer som ger bakgrundsinformation som för lyssnaren närmare det klingande musikverkets födelseprocess. Samarbetet med skivbolaget BIS innebär att orkesterns tolkningar är tillgängliga för alla, och långt in i framtiden, i form av inspelningar av hög kvalitet.

Helsingfors stadsorkester konstnärligt ledarteam består av Jukka-Pekka Saraste, chefsdirigent och konstnärlig ledare, Pekka Kuusisto, första gästdirigent och konstnärlig medledare, och Anna Clyne, residenstonsättare.

www.helsingforsstadsorkester.fi

KOLIKOLLA

konserttiin!

KONSERTTILIPPU

15-25-VUOTIAILLE VAIN 2 EUROA!

Helsingin kaupunginorkesteri tarjoaa koko kauden 2023-2024 ajan 15-25-vuotiaille lippuja Musiikkitalossa kuultaviin konsertteihinsa kahden euron hintaan.

15-25-vuotiaan lippuja HKO:n konsertteihin voi ostaa Musiikkitalon lipunmyynnistä, Ticketmasterin lippukaupoista sekä verkko-kaupasta osoitteesta www.ticketmaster.fi/hko

Liput tulevat myyntiin viikkoa ennen kutakin konserttia, ja niitä on saatavilla niin kauan kuin konsertissa on tilaa.

*Biljetter för 15-25-åriga
till ett pris på 2 euro!*

Under hela konsertsäsongen 2023-2024 erbjuder Helsingfors stadsorkester biljetter för 15-25-åriga lyssnare till ett pris på två euro.

HSO:s konsertbiljetter för 15-25-åriga lyssnare till ett pris på två euro är till salu i Musikhusets biljettförsäljning, i Ticketmasters biljettjänster samt på nätet på adressen www.ticketmaster.fi/hko

Biljetterna släpps en vecka före gällande konsert och är tillhanda så länge det finns sittplatser tillgängliga i salen.

WOLFGANG AMADEUS MOZART

Symphony No. 25 in G Minor, “The Little”

Though much background information about the works of Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) can be deduced from his correspondence – when he wrote them, who first played them and where, even how much he was paid for them – there is nothing to explain his choice of keys. Only two of his symphonies are in a minor key, and the same minor key at that: the “Great” G minor, no. 40 and the “Little” G minor, no. 25. The same applies to his piano concertos and string quartets. His friend Joseph Haydn likewise had a preference for major keys in his symphonies; few are in a minor key. The reason would appear to be simple: Mozart, in particular, left nothing to chance; composing in a major key was easier, took less time and was therefore more sensible financially. His “Little” G minor symphony of 1773 is, for a composer only 17 years old, astonishingly mature, and marks a leap into much higher musical spheres than those inhabited by his earlier works in this genre.

RALPH VAUGHAN WILLIAMS

Concerto for Oboe and Strings

Ralph Vaughan Williams (1872–1958) was a National Romantic composer through and through, more so even than Sibelius in Finland, Grieg in Norway and Dvořák in Bohemia. For Ralph had a mission: to create an idiom that was utterly English in spirit, in its harmonies, melodies and imagery. To this end, he sought inspiration in his predecessors such as William Byrd, Orlando Gibbons and Henry Purcell, and in the rolling hills, green fields and meadows of his homeland. Almost all his works can be described as nostalgic. Most of them also bear traces of the hundreds of folk songs he collected as he roamed the country villages of early 20th-century England. He wrote his *Concerto for Oboe and Strings* in 1944, in his childhood Surrey home. While the bombs pulverised nearby London, he concentrated on composing and tending his garden, deliberately shutting the horrors of war from his mind. The oboe occupies the leading role in this concerto of endless melodies evocative of pastoral tunes and images of peaceful landscapes and mindscapes.

FRANZ SCHUBERT

Symphony No. 6 in C Major, “The Little”

It is something of a paradox that of all the symphonies by Franz Schubert (1797–1828), that best known is “*The Unfinished*”. He worked on 13 but fully finished only seven, and not one is recorded as having been performed during his lifetime. The one billed as “The Great C major” (1828) for a concert at the Vienna Musikverein a couple of weeks after his death was said to be so difficult that the orchestra refused to play it and instead chose the “Little” C Major of 1818. Decades would pass before any of the others got a hearing. The “Little” C major, no. 6, was cast on a far larger symphonic scale than the preceding five, which is why Schubert himself originally gave it the name “The Great”. In spirit it is still in the light Classical vein, though the heavy footsteps of Beethoven may be detected right at the beginning. The second movement swings along like a Haydn slow movement and sings like a Rossini duet, but then Schubert was renowned for his hundreds of solo songs. The scherzo might well have been modelled on the third movement of Beethoven’s seventh, but the juggling with keys in the finale is unmistakably Schubert’s.

THEODOR GUSCHLBAUER

Conductor Theodor Guschlbauer (born 1939, Vienna) has directed over a hundred orchestras and more than two thousand opera, operetta, and ballet performances internationally.

Guschlbauer studied conducting under the guidance of Hans Swarowsky, Lovro von Matačić, and Herbert von Karajan. He served for several years as Music Director of the Lyon Opera in France and as General Music Director in Linz, Austria. From 1983 to 1997, Guschlbauer was Principal Conductor of the Philharmonic Orchestra and Music Director of the Opera in Strasbourg, France. Until 2002, he held the position of General Music Director of the Rhineland-Palatinate State Orchestra in Germany. Since 2002, Guschlbauer has been active on podiums worldwide as guest conductor and continues to share his expertise as member of the faculty at the Strasbourg Conservatory. He is regularly invited to conduct at renowned European music festivals.

Theodor Guschlbauer is passionate about Mozart’s music: “Someone who can master Mozart impeccably then has the full arsenal!”

HANNU PERTTILÄ

Hannu Perttilä has been serving as the principal oboist of the Helsinki Philharmonic since 2015. Perttilä graduated from the Sibelius Academy of the University of the Arts in Helsinki.

A few years ago, Perttilä performed Ralph Vaughan Williams' *Concerto for oboe and orchestra* as a soloist with the Lappeenranta City Orchestra. He regards the roles of the soloist and the orchestra in the concerto as quite traditional; however, they also encompass elements of dialogue and chamber music, accompanied by occasional playful nuances. He particularly appreciates the abundant use of pentatonic scales in Vaughan Williams' concerto, as it reminds him of his early years in Ethiopia where his parents were working at that time.

Hannu Perttilä considers the solo part of the Vaughan Williams' concerto to be a perfect fit for the oboe. 'Often, oboists play with restraint and timidity, but oboe playing can be generous and courageous,' Perttilä has said. 'The joy of playing is the most important thing!'

KÄSIOHJELMA / PROGRAMBLAD / PROGRAM

TEOSSEITTELYT / VERKPRESENTATIONER / PROGRAMME NOTES

Jaani Länsiö

TAITEILIJASEITTELYJEN TOIMITUS /

REDAKTÖR AV ARTISTPRESENTATIONER / EDITOR OF BIOGRAPHIES

Pia Antikainen, Anna Nurmio

KÄÄNNÖKSET / ÖVERSÄTTNINGAR / TRANSLATIONS

Christian Holmqvist (ruotsi / svenska / Swedish)

Susan Sinisalo (englanti / engelska / English)

ULKOASU / DESIGN Bond Creative Agency Oy

TAITTO JA PAINATUS Grano Oy, Vantaa 2023

Oikeudet muutoksiin pidätetään. / Rätt till ändringar förbehålles. /
All rights reserved.

THE HELSINKI PHILHARMONIC ORCHESTRA

When Robert Kajanus established an orchestra in Helsinki in 1882, his ambitious plan was to gather together the city's best musicians and others recruited from abroad – some 36 in all – in order to give the people of Helsinki a chance to hear great musical masterpieces at a series of weekly concerts.

The principle of putting on regular concerts given by an orchestra of top musicians has remained right up to the present day in the 140 years since the Helsinki Philharmonic Orchestra was formed. It premiered most of the symphonic works by Jean Sibelius with the composer himself conducting, and continues its commitment to contemporary music by commissioning works by composers both Finnish and foreign. The series of Helsinki Variations commissioned from 12 composers during the period 2019–2025 is forging a link between the music of today and works on a Helsinki theme composed before 1945.

Now a band of 102 musicians, the Helsinki Philharmonic Orchestra annually performs to a total audience of over 110,000 and has become an important constituent of its host city's cultural capital. It also reaches people who for one reason or another cannot attend concerts at the Helsinki Music Centre, for in addition to making international tours, it sends small ensembles out across the city, provides opportunities for young people to perform and, through its active education programme, is able to make contact with special groups. For the third time it invited an entire age group – all the children born in Helsinki in 2020 – to enjoy music with their families over the next seven years as members of the HPO Kids -program.

The HPO concerts and background interviews screened live or recorded on the Internet makes the process of creating a piece of music even more readily accessible. The orchestra's partnership with the BIS label further ensures that HPO performances are available to all both now and well into the future in state-of-the-art recordings.

The orchestra has a three-member Artistic Leadership Team, which comprises Chief Conductor and Artistic Director Jukka-Pekka Saraste, Principal Guest Conductor and Artistic Co-director Pekka Kuusisto and Composer-in-Residence Anna Clyne.

www.helsinkiphilharmonicorchestra.fi

**I VIULU
I VIOLIN**

Pekka Kauppinen I
Jan Söderblom I
Kreeta-Julia Heikkilä II
Eija Hartikainen
Katariina Jämsä
Maiju Kauppinen
Kati Kuusava
Helmi Kuusi
Elina Lehto
Ilkka Lehtonen
Jani Lehtonen
Kari Olamaa
Kalinka Pirinen
Petri Päivärinne
Satu Savioja
Elina Viitasaari
Totti Hakkarainen **

**II VIULU
II VIOLIN**

Anna-Leena Haikola 4
Maaria Leino 4 **
Teija Kivinen 6
Teppo Ali-Mattila
Eva Ballaz
Heini Eklund
Matilda Haavisto
Linda Hedlund
Liam Mansfield
Siiri Rasta
Krista Rosenberg
Terhi Ignatius **
Alexander Nikolaev**
Harry Rayner **
Virpi Taskila **

**ALTTOVIULU
ALTVIOLIN
VIOLA**

Atte Kilpeläinen 4
Torsten Tiebout 4
Lotta Poijärvi 6
Petteri Poijärvi 6
Aulikki Haahti-Turunen
Tuomas Huttunen
Kaarina Ikonen
Tiila Kangas
Ulla Knuuttila
Carmen Moggach
Mariette Reefman
Markus Sallinen
Hajnalka Standi-Pulakka
Liisa Orava **

**SELLO
CELLO**

Lauri Kankkunen I
Tuomas Ylinen I
Beata Antikainen II
Inkeri Rajamäki II
Basile Ausländer II *
Jaani Helander
Mathias Hortling
Veli-Matti Iljin
Jaakko Rajamäki
Ilmo Saaristo
Saara Särkimäki
Pekka Smolander**
Simon Svoboda **
Tommi Wesslund **

**KONTRABASSO
KONTRABAS
DOUBLE-BASS**

Ville Väätäinen 4
Adrian Rigopulos 4*
Maria Krykov 6
Pauli Pappinen 6
Tuomo Matero 6*
Paul Aksman
Eero Ignatius
Juraj Valenčik **

**HUILU
FLOJT
FLUTE**

Niamh McKenna 4
Elina Raijas 5
Päivi Korhonen
Pikkolo
Piccolo
Jenny Villanen

OBOE

Hannu Perttilä 4
Jussi Jaatinen 5
Nils Röömussaar 5 *
Englannintorvi
Cor Anglais
Paula Malmivaara

**KLARINETTI
KLARINETT
CLARINET**

Osmo Linkola 4
Anna-Maija Korsimaa 5

*Es-klarinetti
E Flat Clarinet*

Petteri Kivioja
Nora Niskanen **

*Bassoklarinetti
Bass Clarinet*
Heikki Nikula

**FAGOTTI
FAGOTT
BASSOON**

Markus Tuukkanen 4
Mikko-Pekka Svala 5

*Kontrafagotti
Contrabassoon*

Noora Van Dok
Erkki Suomalainen

**KÄYRÄTORVI
VALTHORN
HORN**

Ville Hiilivirta 4
Mika Paajanen 4
Sam Parkkonen 6
Miska Miettunen
Joonas Seppelin
Marian Strandenius **

**TRUMPETTI
TRUMPET**

Pasi Pirinen 4
Thomas Bugnot 5
Obin Meurin
Mika Tuomisalo
Pasqual Llopis Diago**

**PASUUNA
BASUN
TROMBONE**

Valtteri Malmivirta 5
Anu Fagerström

*Bassopasuuna
Bass Trombone*
Jussi Vuorinen

**TUUBA
TUBA**

Ilkka Marttila **

**PATARUMMUT
TIMPANI**

Tomi Wikström 4
Mikael Sandström 5

**LYÖMÄSOITTIMET
SLAGINSTRUMENT
PERCUSSION**

Xavi Castelló Arándiga 4
Pasi Suomalainen 5

**HARPPU
HARPA
HARP**

Anni Kuusimäki 4
Minnaleena Jankko 5

**ORKESTERI-
JÄRJESTÄJÄT
ORKESTER-
INSPICIENTER
STAGE MANAGERS**

Mikko Aspinen
Matti Tähkävuori

*I/II KONSERTTIMESTARI
Konsertmästare / Leader*

*SOOLOSELLISTI
Solocellist / Principal cellist*

*4 ÄÄNENJOHTAJA
Stämledare / Section principal*

*5 VUOROTTELEVA ÄÄNENJOHTAJA
Alternerande stämledare / Associate principal*

*6 VARAÄÄNENJOHTAJA
Vicestämledare / Sub-principal*

** VAKITUISEN SOITTAJAN TILAPÄINEN TEHTÄVÄ
Ordinarie musikers tillfälliga uppgift / Temporary position, regular player*

*** MÄÄRÄAIKAINEN KIINNITYS
Tidsbundet engagemang / Temporary player*

THEODOR GUSCHLBAUER

kapellimestari / dirigent / conductor

HANNU PERTTILÄ

oboe

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)

Sinfonia nro 25 g-molli KV 183/173dB (1773) 20'

Symfoni nr 25 g-moll

Symphony No. 25 in G Minor

Allegro con brio

Andante

Menuetto

Allegro

Ralph Vaughan Williams (1872–1958)

Konsertto a-molli oboelle ja jousiorkesterille (1944) 19'

Konsert a-moll för oboe och stråkorkester

Concerto in A Minor for Oboe and String Orchestra

Rondo Pastorale (Allegro moderato)

Minuet and Musette (Allegro moderato)

Finale: Scherzo (Presto – Doppio più lento – Lento – Presto)

väliaika / paus / interval 25 min

Franz Schubert (1797–1828)

Sinfonia nro 6 C-duuri ”Pieni” D 589 (1817–1818) 26'

Symfoni nr 6 C-dur ”Lilla”

Symphony No. 6 in C Major ”The Little”

Adagio – Allegro

Andante

Scherzo. Presto

Allegro moderato

**Konsertti päättyy n. klo 21.00 / Konserten avslutas ca kl 21.00 /
The concert ends at about 21.00**

((o)) HKO SCREEN #hkoscreen

**SUORA LÄHETYS / DIREKTSÄNDNING / LIVE BROADCAST
HELSINKIKANAVA.FI**

Katsottavissa netissä konsertin jälkeen.

Se på nätet efter konserten. / Watch on demand after the concert.